॥ अथ वैश्यसंध्या ॥

॥ વૈશ્ય સંધ્યા ॥

સટીક અનુક્રમણિકાસમેતા

સંશોધન કરનાર

શાસ્ત્રી. ગોવર્દ્ધનદાસ ધીરજરામજી

તૃતીયાવૃત્તિ પ્રત. ૧૦૦૦ સંવત ૧૯૫૪

વિસનગર

શ્રી વિસનગર પદ્માકર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.

અમદાવાદ

ધી ડાયમંડ જ્યુબિલી પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.

સર્વે વૈશ્યજનોને સૂચના.

આ પુસ્તક ગ્રહણ કરી પ્રથમ વિદ્વાન્ બ્રાહ્મણ પાસે ભણીને સારી રીતે સમજવુ અને પછી તેના બતાવ્યા પ્રમાણે નિત્યકર્મ કરવું, એ પ્રમાણે કરવાથી પાઠમાં અશુદ્ધ ન થાય એજ હેતુ. તથા પરંપરાગત વૈદિક સંસ્કારવાળા વૈશ્યોને વૈદિક કર્મો કરવાનો અધિકાર કલીયુગમાં થોડા કાળ સુધીછે. એટલે વર્ણ વિભાગ જ્યાં સુધી ત્યાં સુધી છે. ઉચ્છિન્ન સંસ્કાર થયો છે જેમનો એવા વૈશ્યજનોએ તો વૈદિક કર્મો બ્રાહ્મણદ્વારા કરવાં અથવા પુરાણ દ્વારા સ્વકર્મ કરવાં એ યુક્ત છે.

પ્રસ્તાવના.

આ વૈશ્ય સંધ્યાના લઘુ પુસ્તકની પ્રથમાવૃત્તિ છપાવે ૧૪ વર્ષ પૂરાં થયાં, તે પછી પાંચ વર્ષે દ્વિતીયાવૃત્તિની બે હજાર નકલો છપાવી હતી. તે દરેક પુસ્તક હાલ ખપી જવાથી આ તૃતીયાવૃત્તિ પ્રકટ કીધીછે; આ ટુંક સમયમાં ૪૦૦૦ નકલો જનસમૂહમાં ખપી ગઈ; તે ખપત આ લઘુ પુસ્તકની આવશ્યકતા જણાવી આપેછે, તેની સાથે આ પુસ્તક લોકપ્રિય કેટલુંછે તે દર્શાવેછે. આ તૃતીયાવૃત્તિમાં કેટલોક સુધારો વધારો કર્યો છે. પ્રથમાવૃત્તિની બે હજાર નકલોનું તથા દ્વિતીયાવૃત્તિની બે હજાર નકલોનું ખરચ પૂનાનિવાસી વિસાનાગરવણિક જ્ઞાતિમાં સંભાવિત સદ્‌ગૃહસ્થ પરમ ધર્મોપકારી શેઠ નાનાભાઈ નરોત્તમદાસના ચી૦ હરીદાસભાઈ તરફથી પોતાની વૈશ્યજ્ઞાતિના બાળકોને સ્વધર્મનું ઉત્તેજન મળે એવા ઉદ્દેશથી અંતઃકરણ પૂર્વક પૂરૂં પાડવામાં આવ્યું હતું આવા પ્રકારની મદદ તથા ઉદારતા માટે તે અમારા સદ્‌ગૃહસ્થનો હું પ્રીતિપૂર્વક આભાર માનું છું.

આ તૃતીયાવૃત્તિની એક હજાર નકલનું ખરચ, વિસનગરવાસી શેઠ અમીચંદ પીતાંબરદાસ ભગવતી તરફથી વૈશ્ય જન તથા ઉછરતા સ્વજ્ઞાતિના બાળકોને જ્ઞાનોપદેશ મળે એવા હેતુથી પૂરૂં પાડવામાં આવ્યુછે. તેને માટે હું તેમનો સદાનો આભારી છું.

દરેક વૈશ્ય જન આ લઘુ પુસ્તકનો લાભ લે તે માટે આ પુસ્તકની કીંમત રાખવામાં આવી નથી.

પ્રૌષ્ટ પદી પૂર્ણિમા
વિક્રમાર્ક ૧૯૫૪
વિસનગર

લી૦ સંશોધન કરનાર
ગોવર્દ્ધનદાસ ધીરજરામજી શાસ્ત્રી.

॥ श्री कृष्णायनमः ॥ श्री गोपीजनवल्लभायनमः ॥
अथ वैश्यजनकर्माधिकारार्थं प्रातःसन्ध्यारंभः ॥
सन्ध्याकर्मप्रवक्षामि नानावेदानुसारतः ॥ वैश्यानां
कर्मसिद्ध्यर्थं ब्रह्माद्यैःपरिकल्पितम् ॥ १ ॥ गंगादि
तीर्थे वा ग्रहे सम्यक् स्नात्वा धौतवासोयुगं प्रोक्ष्यै-
कं परिधाया परंपरिधीय आसनेउपविश्याच्यम्य
तिलकविध्युक्तप्रकारेण तिलकं कृत्वा आचमनं के-
शवायनमः नारायणायनमः माधवायनमः ॥ इति
त्रिराचमनं ॥ गायत्रीमंत्रेण शिखाबंधनं ॥ ततो
नामस्मरणं ॥ गोविंदायनमः ॥ विष्णवेनमः ॥
मधुसूदनायनमः ॥ त्रिविक्रमायनमः ॥ वामनायनमः
॥ श्रीधरायनमः ॥ ऋषिकेशायनमः ॥ पद्मनाभा-
यनमः ॥ दामोदरायनमः ॥ संकर्षणायनमः ॥

वासुदे ायनमः ॥ प्रद्युम्न यनमः ॥ अनिरु ायनमः ॥ पुरुषोत्तमायनमः ॥ अधोक्षजायनमः ॥ नारसिंहायनमः ॥ अच्युतायनमः ॥ जनार्दनायनमः ॥ उपेंद्र[illegible]ः ॥ हरयेनमः ॥ श्री कृष्ण[illegible]ः ॥ २१ ॥ इति नामस्मरणं कुर्यात् ॥ अथ मार्ज्जनमंत्रः ॥ अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थांगतोपिवा यःस्मरेत्पुंडरीकाक्षं सबाह्याभ्यंतरःशुचिः ॥ पुंडरीकाक्षायनमः ॥ इति मार्ज्जनं ॥ ततः संकल्पः ॥ ममसम[illegible]दुरित निवृत्त्यर्थं प्रातःसंध्योपासनमहंकरिष्ये ॥इतिसंकल्प्य ॥ ततो आसनमंत्रः ॥ भूतप्रेतपिशाचादि विघ्नकर्त्तॄनिवारणं ॥ भवत्विति समुच्चार्य आसनं परिकल्पयेत् ॥ इतिमंत्रेण आसनं अंगुष्ठेन स्पृशेत् ॥ ततो मार्ज्जनं ॥ सर्वतीर्थात्मिकाह्यापः पावन्यः

पापनाशकाः ॥ अभिसंमार्ज्जनंकुर्वैत्रिरावृत्यापुनः पु
नः ॥ इतिमंत्रेण त्रिवारं मार्ज्जनं कुर्यात् ॥ अथक
रन्यासः गोविंदाय अंगुष्ठाभ्यांनमः ॥ महीधराय
तर्ज्जनीभ्यांनमः ॥ ऋषिकेशाय मध्यमाभ्यांनमः ॥
त्रिविक्रमाय अनामिकाभ्यांनमः वासुदेवाय कनि-
ष्ठि काभ्यांनमः माधवाय करतलकरपृष्ठाभ्यांनमः ॥
अथषडंगन्यासः ॥ गोविंदाय हृदयायनमः ॥ वि-
द्महे शिरसेस्वाहा ॥ गोपीवल्लभाय शिखायैवषट् ॥
धीमहि कवचायहुं ॥ तन्नोकृष्णः नेत्रत्रयाय वौष-
ट् ॥ प्रचोदयात् अस्त्राय फट् इतिषडंगं ॥ अथ–
गायत्रीध्यानं ॥ प्रातःसंध्यां कुमारीं रक्तां रक्तवस्त्रां
हंसवाहनां ब्रह्मरूपार्कदैवत्यां गायत्रीं ध्यात्वा प्रा-
णायामत्रयं कुर्यात् ॥ तद्यथा ॥ गोविंदाय विद्महे

गोपीवल्लभाय धीमहि ॥ तन्नोकृष्णः प्रचोदयात् इ-
तित्रिवारं पठित्वा प्राणवायुं समाकृष्येतिपूरकं ॥
पुनस्त्रिवारं वायुं निरुध्येति कुंभकं ॥ पुनस्त्रि-
कृत्वा वामनाशया शनैर्वायुं विसर्ज्जयेत् इति-
रेचकं ॥ एवंप्राणायामं कृत्वा त्रिराचमनं कुर्यात्
॥ तच्चाग्रिमलिखितमंत्रेण ॥ कालवेदि ज्योतिरूपे
कामक्रोधादिनाशके जुहोमि रात्रिजं पापं सूर्यतेजसि
निश्चितं ॥ इति आचमनं कृत्वा पुनर्मार्ज्जनं कुर्या-
त् ॥ सर्व तीर्थात्मिका ह्यापः ॥ इतिमंत्रेण ॥ तथा ॥
भूम्यादिसर्वलोकस्य द्रष्टासाक्षाद्दिवाकरः ॥ अभिसं-
मार्ज्जनं कुर्वे तदुद्भुताभिरात्मनः इतिमंत्रद्वयेनमार्ज्ज-
नं ॥ ततो गायत्रीमंत्रेणार्घ्यत्रयं दद्यात् ॥ गोविंदाय-
विद्महे वासुदेवायधीमहि तन्नोकृष्णप्रचोदयात् इत्य-

र्घ्यत्रयंदत्वा प्रदक्षिणांकुर्यात् ॥ अयंभानुः परब्रह्मेति हस्तेजलंगृहीत्वोत्थायप्रदक्षिणां कृत्वा नमस्कारान् कुर्यात् ॥ प्रातर्मध्यान्हवेलायांत्रिसूर्त्याऽम्नाय मारुतां ॥चतुर्विंशद्वर्णरूपां गायत्र्यैवनमोनमः ॥ नमःसवित्रेजगदेकचक्षुषे जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे ॥ त्रयीमयाय त्रिगुणात्मधारिणे विरंचिनारायणशंकरात्मने इतिरविमंडलस्थायगोपगोपीपरिवृताय श्रीकृष्णाय नमस्कारान्कृत्वा उपस्थानं कुर्यात् ॥ ध्येयःसदा सवितृमंडलमध्यवर्ती नारायणःसरसिजासनसन्निविष्टः ॥ केयूरवान् मकरकुंडलवान्किरीटी हारी हिरण्मयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥ १ ॥ शंखचक्रगदापाणे द्वारकानिलयाच्युत ॥ गोविंदपुंडरीकाक्ष रक्षमां शरणागतं इत्युपस्थानं ॥ अथजपः ॥ अस्य श्रीकृष्णगायत्रीम-

ह्यामंत्रस्य नारदऋषिः गायत्रीछंदः श्रीकृष्णपरमात्मा-
देवता ॥ क्लिंबीजं विद्महेशक्तिः प्रचोदयात् इति
कीलकं मम धर्मार्थ कामनासिद्ध्यर्थे जपेविनियोगः
॥ इति संकल्प्य पूर्ववत् गायत्रीन्यासान् षडंगन्या-
सांश्च विधाय यथाशक्ति गायत्रीं जपित्वा जपनि-
वेदनं कुर्यात् ॥ तत्रसंकल्पः ॥ अनेन यथा शक्ति गा-
यत्री जपेन श्रीसूर्यस्वरूपी श्रीगोपीजनवल्लभः प्रीयतांन-
मम इति संकल्पः ॥ ततो दिग्देवताभ्यो नमस्कारान् कुर्यात्
॥ पूर्वेवसंतियेदेवास्तद्देवेभ्यो नमोनमः ॥ याम्येवसंति-
येदेवा स्तद्देवेभ्यो नमोनमः ॥ प्रतिच्यां वसंतिये
देवा स्तद्देवेभ्यो नमोनमः ॥ सौम्यां वसंति येदे-
वास्तद्देवेभ्यो नमोनमः ॥ ऊर्ध्वंवसंतिये देवा स्तद्दे-
वेभ्यो नमोनमः ॥ अधोवसंति येदेवा स्तद्देवेभ्यो

नमोनमः ॥ मध्येवसंति येदेवा स्तेदेवेभ्यो नमोन-
मः ॥ इति दिग्देवताभ्यो नमस्कारान्कृत्वा ॥
कर्णौधृत्वा सर्वेभ्यो ऋषिभ्यो नमोनमः ॥
सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्योनमः श्रीगुरुभ्योनमोनमः पि-
तृभ्योनमः ॥ मातृभ्योनमः ॥ समस्तपूर्वजेभ्यो नमो-
नमः ॥ अयंगोत्र वर्द्धनः ॥ इति ॥ केशवायनमः ॥
नारायणायनमः ॥ माधवायनमः ॥ इति त्रिराचमनं
कुर्यात् ॥ ततो यस्य स्मृत्याच नामोक्त्या तपोयज्ञ-
क्रियादिषुन्यूनं संपूर्णतां यातिसद्योवंदेतमच्युतं ॥
विष्णवेनमः ॥ विष्णवेनमः विष्णवेनमः ॥ इति ना-
मस्मरणं कुर्यात् ॥ इति प्रातः सन्ध्या ॥

॥ अथ मध्यान्ह सन्ध्या ॥

गंगादितीर्थे स्नात्वा धौतवासोयुगंयथा योग्यंधार-
यीत्वा आसने उपाविश्य तिलकंकृत्वा पूर्ववत् आ-
चमनं विधाय संकल्पंकुर्यात् ॥ ममसमस्त दुरीतानि-
वृत्यर्थे मध्यान्ह संध्योपासनमंहकरिष्ये ॥ इतिसंक-
ल्पः ॥ ततः तूष्णीं सजलेन हस्तेन मार्ज्जनं कुर्या-
त् ॥ ततः पूर्ववत् प्राणायामंकृत्वा गायत्रीमंत्रेण ए-
कोऽर्घः ॥ ततो यथाशक्तिगायत्रींजापित्वापूर्ववत् जप-
निवदनंकुर्यात् ॥ मयायथाशक्ति गायत्रीजपकृतेन श्रीः
मध्यान्हसंध्यांगभूतेन श्रीगोपीजन वल्लभः प्रीयतांन-
मम ॥ अन्यत्सर्वं पूर्ववत् ॥ इति मध्यान्हसंध्या सं-
पूर्णा ॥

अथ सायंसन्ध्या ॥ आचमनादिसर्वंपूर्ववत् ॥ संक-
ल्पस्त्वेवं ममसमस्तदुरीत निवृत्यर्थेसायंसंध्योपासन-

महंकरिष्ये ॥ इति संकल्पः ॥ मार्ज्जनादिसर्वंपूर्ववत् ॥ आचमनमंत्रस्त्वन्यः अग्नौ वेदमयेनित्येकामक्रोधादिनाशकेतुहोमिदिनजंपापंसत्येज्योतिषिनिश्चितम् ॥ ततोगायत्रीमंत्रेण अर्घ्यत्रयंदद्यात् ततोयथाशक्ति गायत्रीजपः ॥ ततोजपनिवेदनं ॥ विष्णुस्मरणंच कुर्यात् ॥ इतिसायंसन्ध्या संपूर्णा छ छ

॥ अथ संक्षिप्ततर्पणं ॥ आगच्छंतु ब्रह्मादय देवा गृहणंत्वेतां जलांजलिन् ॥ आब्रह्मस्तंब पर्यंतं देवार्षि पितृ मानवाः ॥ तृप्यंतु पितरःसर्वेमातृ मातामहादयः ॥ अतीतकुलकोटीनं सप्तद्वीप निवासिनां ॥ आब्रह्मभुवना ल्लोकादिदमस्तु तिलोदकं ॥ इत्येकांजलिंदेवतीर्थेनदेवान्संतर्प्य ॥ ततो आगच्छंतु सनकादयोमनुष्याःगृहणंत्वेतां जलांजलौ ॥ कंठयंकृ-

त्वा ॥ द्वौअंजली पूर्वोक्त मंत्रावृत्या दद्यात् ॥
एवं मनुष्य तर्पणं कृत्वा ॥ अपसव्यं ॥ आगच्छन्तु
कव्यवाडवानलः पितरः गृहंत्वेतां जलांजल्यः ॥
तिलमिश्रितजलेन पितृ तीर्थेन पूर्वोक्त मंत्रावृत्या
अंजलीत्रयं दद्यात् ॥ एवंपित्र तर्पणं कृत्वा
पुनः सव्यं कृत्वा त्रिराचमनं ॥ नारायणस्तृप्यतां
॥ इति अंजलिं दत्वाऽपसव्यं ॥ येकेचास्मत्कु-
लेजाता अपुत्रा गोत्रिणो मृताः ॥
ते गृहंतु मयादत्तं वस्त्र निष्पीडनोदकं ॥ इति
तीरे जलेवा वस्त्रं पीडयेत् ॥ ततो सव्यंकृत्वा ऽऽ-
चमनं कुर्यात् अनेन देवार्षि पित्र तर्पणाख्येन
कर्मणा श्री जनार्दन वासुदेवः प्रीयतां विश्वेनमः
विश्वेनमः विश्वेनमः ॥ इति संक्षिप्त तर्पणं ॥

अथयज्ञोपवीत धारणमंत्रः ॥ उपवीतंनवंसूत्रंत्रिगुणंच-
पवित्रकं ॥ सर्वसत्कर्मसिध्यर्थमुपवीतमहंदधे ॥ १ ॥
इति ॥ अथविसर्ज्जनमंत्रः ॥ एतावद्दिनपर्यंतंवैश्य-
त्वंधारितंमया ॥ जीर्णत्वा-त्वत्परित्यागोगच्छसूत्रा-
यथासुखं ॥ २ ॥ अथ ॥ संध्याफलं याज्ञवल्क्यः ॥
यावंतोऽस्यां पृथिव्यांहि विकर्मस्था तु वै द्विजाः ॥ ते-
षां वै पावनार्थाय संध्या सृष्टा स्वयंभुवा ॥ १ ॥ नि-
शायां वा दिवा वापि यदज्ञानकृतं भवेत् ॥ त्रिकालसं-
ध्या करणात् तत्सर्वं हि प्रणश्यति ॥ २ ॥

અર્થ—જેટલા પૃથ્વીમાં બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિ અને
વૈશ્ય છે તેઓને પાવન કરવા બ્રહ્માએ સં-
ધ્યા કરી છે ૧ તથા અજ્ઞાનેકરી રાત્રિ તથા દિ-

વશમાં કરેલું જે પાપ તે ત્રિકાલસંધ્યાકરવાથી નાશ પામેછે ૨

संध्या अकरणे दोषः ॥ मरिचिः ॥

संध्यायेन नविज्ञाता संध्यायेनानुपासिता ॥ जीवमानो भवेच्छूद्रो मृतःश्वाचाभिजायते ॥ १ ॥

અર્થ—જેણે સંધ્યા જાણી નથી અને તેની ઉપાસના કરી નથી તો તે જીવતાછતાં શૂદ્રબ- રોબર છે અને મૃત્યુપામ્યાપછી તે શ્વાનયોનીમાં જન્મેછે ૧ છ. છ. છ.

॥ तिलकनो विधि ॥

स्थान.	मंत	ध्यानं
१ ललाटे.	केशवायनमः	केशवंध्यायामि

२ उदरे. नारायणायनमः नारायणंध्यायामि
३ वक्षस्थले माधवायनमः ॥ माधवंध्यायामि
४ कंठे गोविंदायनमः ॥ गोविंदंध्यायामि
५ जमणिकुखे विश्नवेनमः ॥ विष्णुंध्यायामि
६ जमणेबाहुये मधुसूदनायनमः ॥ मधुसूदनंध्यायामि
७ जमणेकाननीमूळे त्रिविक्रमायनमः त्रिविक्रमंध्यायामि
८ डाभिकुखे वामनायनमः ॥ वामनंध्यायामि
९ डाभिबाहुये श्रीधरायनमः ॥ श्रीधरंध्यायामि
१० डाभेकाननीमूले ऋषिकेशायनमः ऋषिकेशंध्यायामि
११ पृष्ठे पद्मनाभायनमः ॥ पद्मनाभंध्यायामि
१२ बोचिये दामोदरायनमः ॥ दामोदरंध्यायामि
१३ मूर्ध्नि वासुदेवायनमः ॥ वासुदेवंध्यायामि

એ મંત્ર ભણી શેષ રહેલું પ્રસાદિ ચંદન મુસ્તક ઉપર ચઢાવવું.

॥ इति तिलक विधिः समाप्तः ॥

મુદ્રા ધારણ વિધિ 'ઉપદેશસુધા' વિગરે ગ્રંથો માં છે.

२ **आचमनम्** — કેશવાદિત્રણ નામ ભણી ગોકર્ણાકૃતિ હસ્તે કરી માસા માત્ર જલપાન ત્રણ વાર કરવું.

३ **शिखाबंधनम्** — હરયેનમઃ અથવા ગાયત્રીમંત્ર ભણીને ચોટી બાંધવી.

४ **नामस्मरणम्** — પછી કેશવાદિ નામ સ્મરણ કરવું.

५ **अपवित्र इति मार्जनमंत्रः** — અપવિ-

ત્રઃ પવિત્રો વા એ મંત્ર ભણી પો-
તાના શરીરને માર્જન એટલે
છાંટવું.

૬ **संकल्पः** — એટલે સંવત્સર માસ, પક્ષ,
તિથિ, વાર નક્ષત્ર યોગ કર્ણાદિ
ઉચ્ચાર પૂર્વક પ્રાતઃસંધ્યા સંકલ્પ
કરવો.

૭ **आसनमंत्रः** — એટલે આસનનો મંત્ર
ભણી આસનને જલે કરી પ્રોક્ષણ
કરવું એટલે છાંટવું.

૮ **मार्ज्जनमंत्रः** — એટલે મારજનનો મંત્ર
ભણી પ્રથમની પેઠે પોતાના શ-

९ **अंगुष्टाग्रेत्विति कन्यासः** — એટલે ક-
ર તથા અંગુલિયોને વિશે ન્યાસ એ-
ટલે ગોવિંદ નામોનું સ્થાપન કરવું.

१० **षडंगन्यासः** — એટલે છ અંગોને વિ-
ષે ન્યાસ કરવા.

११ **गायत्री ध्यानम्** — એટલે ગાયત્રી જે
બ્રહ્મ વિદ્યારૂપા શ્રી પ્રભુની જ્ઞાન શ-
ક્તિ તેનું ધ્યાન કરવું.

१२ **प्राणायामः**—એટલે કનિષ્ટિકા તથા અ-
નામિકા એ બે અંગુલિયોથી ડાબી
નાસિકાને રૂંધન કરી જમણી ના-

સિકાયેકરી વાયુ ગ્રહણ કરવો પછી
અંગુષ્ટે કરી જમણી નાસિકાને પણ
રૂંધન કરી વાયુ રૂંધવો એપ્રકારે
વાયુ રૂંધન કરીને પછી કનિષ્ટિકા
તથા અનામિકા એ બે અંગુલીયોને
છોડી ડાભી નાસિકાથી વાયુ છોડવો
ગ્રહણ તથા રૂંધન તથા છોડતી વ-
ખતે ગાયત્રીમંત્ર ત્રણવાર ભણવો.
એ રીતે સાત પ્રાણાયામ કરવા.

१३ अंबुप्राशनम्—એટલે આચમન કરવું.

१४ मार्ज्जनं—એટલે પ્રથમની પેઠે મંત્ર
ભણી માર્જન કરવું.

१५ सूर्याय अर्घ्यप्रदानम्—એટલે શ્રી પુ-રૂષોત્તમસ્વરૂપી શ્રી સૂર્યનારાયણને અર્ઘ્ય એટલે ગંધપુષ્પ અક્ષત યુક્ત ત્રણ અંજલી જળની ગાયત્રી મંત્ર ભણીને આપવી.

१६ प्रदक्षिणा—એટલે શ્રીસૂર્યનારાયણને ઉભા થઇને પ્રદક્ષિણા કરવી.

१७ नमस्कारः—પછી નમસ્કાર કરવા.

१८ सूर्योपस्थानं—એટલે શ્રીસૂર્યના સામે દ્રષ્ટિ રાખી સ્તુતિ કરવી.

१९ गायत्रिन्यासः—એટલે ગાયત્રી મંત્રના

ન્યાસ કરવા.

૨૦ **षडंगन्यासः**—એટલે પૂર્વની પેઠે છ અંગોને વિષે ન્યાસ કરવા.

૨૧ **जप संकल्पः**—એટલે ગાયત્રી જપના આરંભે સંકલ્પ કરવો.

૨૨ **जपार्पणम्**—પછી કરેલો જપ સૂર્યસ્વરૂપી શ્રીકૃષ્ણને અર્પણ કરવો.

૨૩ **नमस्कारः** — એટલે દિશાઓના દેવતાઓને નમસ્કાર કરવા.

૨૪ **ततो गुर्वादिभ्यो नमस्काराः** — એટલે પોતાના માતા, પીતા, વૃદ્ધ,

ગુરૂ વિગેરે પૂજ્ય વર્ગોને નમસ્કાર કરવા.

२५ **ततोआचमनमंत्रः**— એટલે પ્રથમની પેઠે કેશવાદિ નામ મંત્રોથી આચમન કરવાં.

२६ **यस्यस्मृत्येति विष्णुस्मरणम्** — પછી કર્મ સંપુર્તિનાસારૂ યસ્યસ્મૃત્યેતિમંત્ર ભણવો પછી કાયેન વાચા એ શ્લોક ભણી કરેલું કર્મ શ્રી કૃષ્ણને અર્પણ કરવું.

२७ **श्रीविष्णवेनमः** — પછી ત્રણવાર વિષ્ણવેનમઃ વિષ્ણવેનમઃ વિષ્ણવેનમઃ

એ રીતે સ્મરણ કરવું.

ઈતિ વૈશ્ય સંધ્યાની અનુક્રમણિકા સંપૂર્ણા

२८ ऊपवीत धारण मंत्रः– સંધ્યાની છેવટે લખ્યો છે.

२९ उपवीत विसर्जन मंत्रः-- તથા વિસર્જનનો મંત્ર પણ છેવટે લખ્યોછે.

ઉપવીત-ધારણનો મુખ્યકાલ ૧૨ વર્ષે ગૌણકાલ ૨૪ વર્ષ સુધી

३० वैश्य धर्माः—નમ્રતારાખવી ચતુરાઈ દુર્દશીપણું એટલે લાંબી નજર પોચાડવાપણું અને સહનશીલપણું

રાખવું અને વેદધર્મ ઉપર પ્રીતિ
રાખવી

૩૧ **वैश्यवृत्तयः**---- ગાયોની રક્ષા તથા ખેતી તથા વ્યાપાર તથા વ્યાજ એ જીવિકાનાં સાધનો. છે.

श्री

श्लोक

(वसंत तिलका वृत्तम्)

श्रीरुक्मिणीहृदयकंजदिवाकरेऽस्मिन् श्री विठ्ठले सुकरुणे पुरुभक्तिभाजः ॥ श्रीमद्गुरोश्चरणसेवनतत्परोऽसौ नानाख्यदासइहपुण्य पुरे प्रसिद्धः

॥ १ ॥ तस्यात्मजेन हरिदाससमाह्वयेन स्वानां स्वकर्मपरिसूचनसिद्धिहेतोः ॥ यद्वर्णधर्मपरिशोधनतः प्रलब्धं तत्सांप्य कर्म सुविकाशितमंकनेन ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—શ્રીરુક્મિણીજીના હૃદયકમલના વિષે સૂર્યરૂપ એવા અને અતિ દયાળુ એવા શ્રીવિઠ્ઠલનાથજી વિષે અત્યંત સ્નેહયુક્ત એવા શ્રીમદ્દગોસ્વામી શ્રીકલ્યાણરાયજી મહારાજ સ્વ ગુરૂની ચરણ સેવામાં તત્પર એવા નાના ભાઈ આપુણ્ય નગરવિષે પ્રસિદ્ધ છે ૧ તેમના પુત્ર જે હરીદાસ નામે એઓએ પોતાના સ્વજાતીજનોને સ્વકર્મનું જે પરીસૂચન તેનિ સિદ્ધિને અર્થે જેવર્ણધર્મના પરીશોધન કરવાથી પ્રાપ્ત થયે-

છું જે સંધ્યારૂપ કર્મ તેને છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યું છે.

તથા.

॥ श्लोकौ. ॥

(नगस्वरूपिणी वृतम्)

इदंतु पुस्तकं किलैक धर्मतत्वगामिनां मयुक्त-
र्मकारिणां समस्तवैश्यवादिनां ॥ १ ॥

स्वकियकर्मसूचनैकसाधनं ह्यनुत्तमं प्रकाशितं प्र-
यत्नतः प्रसिद्धपुण्यपत्तने ॥ २ ॥

ભાવાર્થ—આ પુસ્તક, જે એક ધર્મતત્વને જા-
ણનારા, અને પોતાની જાતિને જે યુક્ત એવા જે
કર્મો તેઓનું આચરણ કરનારા, અને સ્વજાતિ-
નો છે મમત્વ જેઓને એવા જે વૈશ્યજનો તે-

ઓને પોતાના કર્મને સૂચન કરવા અતિ ઉત્તમ-સાધન રૂપ પ્રયત્ન કરી પુના નગર વિષે, પ્રકાશિત કર્યું છે.

શ્લોક

(शालिनीवृतम्)

भो भो सुज्ञा वैश्यवर्ग्या ममैतत् पुस्तं सर्वैः संगृहीत्वातदुक्तं ॥ नित्यं शक्त्या साधयित्वा त्रिकालं सार्थं कुर्वंतु प्रयत्नं ममेदम्

ભાવાર્થ—હે હે સુજ્ઞ વૈશ્યજનો! આ પુસ્તક સર્વે વૈશ્યજનોએ પ્રત્યેક પ્રત્ય ગ્રહણ કરી તેમાં લખેલું જે વૈશ્ય કર્મ તેને યથા શક્તિ ત્રણ કાળને વિશે આચરણ કરી મારા શ્રમ તથા ઉપર લખેલા સ્વધર્મ હિતેચ્છુ ગૃહસ્થના

મનોરથ પુર્ણ કરવા એજ સૂચના ॥ ॥

હા: (પંડયોપનામક ધૈર્યરામાત્મજ ગોવર્દ્ધનશર્મણ:)

श्लोकौ.

इदं श्री वैश्य संध्यायाः पुस्तकं पुण्यपत्तने ॥
शोधितं सुप्रयत्नेन गोवर्द्धनद्विजन्मना ॥ १ ॥ मार्ग
शीर्षसिते पक्षे सप्तम्यां गुरुवासरे भूतखं नागधात्र्यं-
क मिते शाकेऽभवत्त्वलम्. ॥ २ ॥

॥ शाके १८०५ ॥

॥ संवत १९४० ॥ मार्गशिर्ष शुक्ल ७ गुरुवारे.

॥ इति वैश्यसंध्यासमाप्ता ॥

શોધનકર્ત્તાના જયશ્રીકૃષ્ણ. પ્રસિદ્ધકર્ત્તા
નાનાભાઈ તથા સુત હરીદાસના જયશ્રીકૃષ્ણ.
પા. અમીચંદ પીતાંબરદાસના જયશ્રીકૃષ્ણ.

આ પુસ્તક નીચેના ઠેકાણેથી મફત મળશે.

વિસનગર— પા. અમીચંદ પીતાંબરદાસ. ભગવતીની દુકાને.
ઠે. પારેખપોળને નાકે

વિસનગર— ગોવર્ધનદાસ ધીરજરામજી શાસ્ત્રી. સંશોધન કરનાર.
ઠે. દીપરામાં.